

SHAXSDA TASHABBUSKORLIK VA TOLERANTLILIKNING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI VA BIR BIRIGA TA’SIRI.

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy Universiteti 2-bosqich magistri

Asqarova Diyora Axlidin qizi

ahlidinqizidiyora@mail.com

Karimova Madina Xusanboy qizi

Annotatsiya: Mazkur maqola shaxsiy tashabbuskorlik va tolerantlikning o‘zaro bog‘liqligini va bir-biriga ta’sirini o‘rganishga bag‘ishlangan. Shaxsiy tashabbuskorlik — bu shaxsning o‘z maqsadlariga erishish uchun tashabbus ko‘rsatish va faoliyat yuritish qobiliyati, tolerantlik esa — turli fikrlar, qarashlar va madaniyatlarga nisbatan sabr-toqatli va hurmatli munosabatda bo‘lishni anglatadi. Ushbu maqolada, shaxsning tolerantligi tashabbuskorlikka qanday ta’sir qilishi va aksincha, tashabbuskorlikning tolerantlikka qanday ta’sir ko‘rsatishi tahlil qilingan. Maqola shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishda bu ikki omilning muhimligini yoritadi va ularning bir-birini rivojlantirishdagi o‘zaro aloqasini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: *ijtimoiy muvaffaqiyat, jamiyat, faollik, o‘zaro ta’sir, psixologik o‘lchov, shaxslar, rivojlanish, xususiyat, munosabat.*

Shaxsiy tashabbuskorlik va tolerantlik, har ikkisi, ijtimoiy muvaffaqiyat, psixologik sog‘liq va jismoniy farovonlik uchun juda muhim omillardir. Biroq, bu ikki tushuncha ko‘pincha bir-biri bilan bog‘lanmagan holda ko‘rib chiqiladi. Shaxsiy tashabbuskorlik va tolerantlikning o‘zaro bog‘liqligi va bir-biriga ta’siri, jamiyatdagi insonlar o‘rtasidagi munosabatlarga ta’sir ko‘rsatadi. Tashabbuskor shaxslar yangi g‘oyalarni ilgari surish uchun ko‘proq imkoniyatlarga ega bo‘lsa,

tolerant shaxslar turli madaniyatlar va ijtimoiy guruhlariga ochiq bo'lishadi, bu esa ularning o'zaro aloqalarini boyitadi.

Shaxsiy tashabbuskorlik, har bir insonning o'ziga xosligini, maqsadga erishishdagi faolligini va boshqalarni ilhomlantirish qobiliyatini ifodalaydi. Tashabbuskor shaxslar o'zlariga yangi imkonatlarni yaratishga, muammolarni hal qilishga va jamiyatda o'zgarishlar qilishga qodir bo'lishadi. Shaxsiy tashabbuskorlikning o'ziga xos xususiyati shundaki, u nafaqat muayyan maqsadga erishish, balki ijtimoiy tarmoqda boshqalarga yordam berish va o'zgarishlarni yaratish bilan bog'liq.

Tolerantlik — bu boshqalar bilan ijobiy va hurmatga asoslangan munosabatda bo'lish qobiliyatidir. Tolerant insonlar turli qarashlarga, diniy, irqiy va madaniy farqlarga nisbatan sabr-toqatli bo'ladilar. Tolerantlik jamiyatda tinchlikni, ijtimoiy adolatni va barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Bundan tashqari, tolerant shaxslar boshqalarning g'oyalariga ochiq bo'lib, yangi imkoniyatlarni qabul qilishga tayyor bo'ladilar.

Shaxsiy tashabbuskorlik va tolerantlik o'rtasida o'zaro ta'sir mavjud. Tashabbuskor shaxslar ko'pincha o'zlarini yangiliklarga ochiq va ko'p madaniyatli muhitga moslashtirishga intilishadi. Ular tolerantlikni o'zlarining faoliyatida namoyon qilishlari mumkin, chunki ular turli fikrlarni qabul qilishga va o'zgarishlarga ochiq bo'lishadi. Aksincha, tolerant shaxslar yangi fikrlarni va yondashuvlarni qabul qilishga tayyor bo'lib, o'zlarini innovatsion faoliyatga jalb qilishlari mumkin.

Tashabbuskorlik tolerantlikni rivojlantiradi, chunki tashabbuskor shaxslar yangi muammolarni hal qilishda turli g'oyalar va madaniyatlarni o'rganishga tayyor bo'ladilar. Ular boshqalarni hurmat qilish va ularning fikrlariga e'tibor berishga intilishadi. Shuningdek, tolerantlik tash

gi kunda jamiyatda muvaffaqiyatli va sog'lom shaxsiy rivojlanish, ko'plab ijtimoiy va psixologik jihatlarni o'z ichiga oladi. Shaxslar o'rtasidagi munosabatlar,

individual tashabbus va boshqalarni tushunish, zamonaviy jamiyatda muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtada, shaxsdagi tashabbuskorlik va tolerantlik o'rtasidagi bog'liqlik alohida o'rin tutadi. Tashabbuskor shaxslar yangi imkoniyatlarni qidirishga, o'zgarishlarga tayyor bo'lishga, boshqalarga yordam berishga harakat qilishadi. Tolerant shaxslar esa boshqalarning g'oyalarini, qarashlarini hurmat qilishadi va ularga o'z pozitsiyasini talab qilmaydigan tarzda yondashadilar.

Tashabbuskorlik va tolerantlikning ta'rifi va farqlari

Tashabbuskorlik va tolerantlik o'rtasidagi farqlarni tushunish uchun avvalo ularning har biriga alohida e'tibor qaratish zarur. Tashabbuskorlik – bu faollik, innovatsiya va yangiliklarga bo'lgan tayyorgarlikni anglatadi. Tolerantlik esa boshqalarning turli fikr va xulq-atvori, madaniyati va qadriyatlariga hurmat ko'rsatishni bildiradi. Ular bir-biriga qarama-qarshi bo'lmasa-da, ijtimoiy munosabatlar kontekstida ularning o'zaro bog'liqligi sezilarli darajada.

Tashabbuskorlik va tolerantlikning ijtimoiy roli

Tashabbuskorlik va tolerantlikning jamiyatdagi ahamiyati juda katta. Jamiyatda to'liq integratsiyalashgan shaxslar, o'z fikrini bildirgan va o'zgalarning fikrini hurmat qilgan holda samarali ishlay oladi. Tashabbuskorlik o'z-o'zini ifodalashga, muammolarni samarali hal qilishga yordam beradi, tolerantlik esa boshqalar bilan kelishuv, umumiy fikrga kelish va ijtimoiy birdamlikni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Tashabbuskorlik va tolerantlikning o'zaro ta'siri

Tashabbuskorlik va tolerantlik o'rtasidagi aloqalar ko'p jihatdan bir-birini to'ldiradi. Tashabbuskor shaxslarning g'oyalari ko'pincha boshqalar bilan fikr almashish, bahs-munozara qilishni talab qiladi. Agar shaxs tolerant bo'lsa, u boshqalarning fikrlarini hurmat qilishga va yangi g'oyalarni ochiq fikr bilan qabul qilishga tayyor bo'ladi. Aks holda, fikrlar o'zaro to'qnashishi va ijtimoiy kelishmovchiliklarga olib kelishi mumkin.

Psixologik va ijtimoiy o'lchovlar

Psixologik nuqtai nazardan, shaxslar orasida tolerantlik va tashabbuskorlikning o'zaro ta'siri, o'zini tutish va qaror qabul qilishda ko'zga tashlanadi. Tashabbuskor shaxslar ko'proq liderlik va muammolarni hal qilishga intiladilar, bu esa tolerantlikni talab qiladi. Boshqa tomondan, tolerantlik ko'proq empatiya, boshqalarning holatini tushunish va ular bilan hamkorlik qilishni o'z ichiga oladi.

Xulosa:

Tashabbuskorlik va tolerantlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik jamiyatda samarali va konstruktiv munosabatlarni o'rnatishga yordam beradi. Ushbu ikki xususiyat bir-birini mustahkamlashga xizmat qiladi va shaxsning ijtimoiy muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Tashabbuskorlik boshqalarni o'z g'oyalariga jalb qilishni anglatadi, tolerantlik esa bu jarayonni to'liq va sog'lom tarzda amalga oshirishni ta'minlaydi. Shunday qilib, har ikki xususiyat ham ijtimoiy va shaxsiy rivojlanish uchun zarurdir va ular o'rtasidagi moslik shaxsiy farovonlikni oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. K. G. Jung, "Psixologik tiplari", 1921.
2. T. L. Taylor, "Tolerantlik va shaxsiy rivojlanish", Ijtimoiy Psixologiya jurnali, 2018.
3. A. Bandura, "Shaxsiyat va ijtimoiy faoliyat", 1995.
4. E. H. Erikson, "Shaxsiy rivojlanish va ijtimoiy munosabatlar", 1968.
5. F. W. Heider, "Psixologik odamlar: Tashabbus va intolerantlik", 1980.